نشریه مطالعات آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش
سال سوم، تابستان ۱۳۹۳، شماره ۱
مقاله تحقیقاتی

بررسی مدیریت کلاس معلمان در مدارس به عنوان جزئی از برنامه درسی پنهان و ارتباط آن باعزت نفس دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر آبدانان

نعمت‌اله ناصرزاده[۱]، سعید شیخی[۲]

چکیده

هدف و زمینه: پژوهش حاضر بررسی مدیریت کلاس معلمان در مدارس به عنوان جزئی از برنامه درسی پنهان و ارتباط آن با عزت نفس دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر آبدانان می‌باشد.

مواد و روش‌ها: روش انجام پژوهش از نوع آمیخته بود و جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر آبدانان که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ مشغول به تحصیل بوده‌اند، می‌باشد. نمونه این پژوهش یک نمونه در دسترس و شامل دو کلاس می‌باشد که، یکی از آن‌ها دارای معلمی است که در اداره کلاس از روش اقتدارگرا استفاده می‌کنند و دیگری دارای معلمی است که از روش استقلال گرا استفاده می‌کند. ابزار اندازه‌گیری نیز شامل مشاهده مستقیم و پرسش‌نامه محقق ساخته است که برای تضمین روایی و پایایی آن از نظرات متخصصان علوم تربیتی استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها حاکی از آن است که، معلم اقتدارگرا در اداره کلاس بیشتر دانش‌آموزان را کنترل می‌کند، در کلاس او تقسیم قدرت زیادی به چشم می‌خورد و تعداد معدودی از دانش‌آموزان مورد توجه معلم هستند، دانش‌آموزان او از عزت به نفس پایینی برخوردار هستند به گونه‌ای که حتی زمانی که دانش‌آموزان زرنگ کلاس پایه تابلو می‌روند، دچار استرس و اضطراب می‌شوند. ولی در کلاس معلم استقلال‌گرا معلم به همه دانش‌آموزان به یک نحو نگاه می‌کند و به همه آن‌ها توجه دارد، دانش‌آموزان حتی دانش‌آموزانی که از نظر درسی پایین‌تر از دیگران هستند هنگام رفتن پایه تابلو استرس ندارند، روابط دانش‌آموزان با هم و با معلم مبتنی بر صمیمیت است، معلم کمتر از تنبیه و بیشتر از تشویق استفاده می‌کند.

واژگان کلیدی: برنامه درسی، برنامه درسی پنهان، مدیریت کلاس، عزت نفس

مقدمه

نظام آموزش و پرورش هر جامعه نیز از انتقال پنهان و آشکار ارزش‌ها، هنجارها و نگرش‌های خاص به فراگیران فارغ نیست. در مدرسه دانش‌آموزان طی دوره‌ای طولانی که تأثیرپذیرترین دوره‌های رشد فردی است، در معرض آموزش برنامه‌های آشکار و مدون قرار دارند و ضمن آن تجاربی را کسب می‌کنند که به شکل غیر مستقیم یا غیرآگاهانه، شکل‌دهنده فرهنگ و ارزش‌های مورد پذیرش آنان است. اثربخشی این تجارب به مراتب بیشتر از روش‌های مستقیم و کوشش‌های آگاهانه است (۱). با آن‌که در دهه‌های اخیر، مفهوم برنامه درسی پنهان

۱- گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی مرکز آبدانان، ایلام، ایران
۲- گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه پیام نور آبدانان، ایلام، ایران

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

و لزوم توجه به آن نقش محوری و ویژه‌ای را در مطالعات و تحقیقات برنامه درسی ایفا کرده است در کشور ما وجه غالب توجه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت و محققان، برنامه درسی رسمی یا آشکار بوده است. لذا بخش قابل توجه‌ای از برنامه‌های درسی که دانش‌آموزان در نظام‌های آموزشی عملاً در معرض آن قرار می‌گیرند، خصوصاً اثر نیرومند برنامه درسی پنهان ناشی از محیطاجتماعی مدرسه بر روی دانش‌آموزان مورد کم توجهی و غفلت قرار گرفته است (۲). برنامه درسی پنهان ابعاد گسترده‌ای را در برمی‌گیرد، از جمله: جو اجتماعی مدرسه، روابط دانش‌آموزان با هم و با معلمان خود، ظاهر فیزیکی مدرسه و کلاس درس وغیره. یکی از این ابعاد، نحوه مدیریت کلاس درس معلمان در مدرسه است. در ارتباط با این بُعد از برنامه درسی پنهان می‌توان این‌گونه بیان کرد که، هر چقدر دانش‌آموزان در مدرسه و کلاس درس در مسائل مربوط به مدرسه و کلاس مشارکت داده شوند و از توانمندی‌های آن‌ها استفاده شود، کمک خواهد کرد که آن‌ها عزت نفس بیشتری پیدا کنند و عوامل مدرسه و معلمین را منصف‌تر بدانند، این کار سبب نزدیکی بیشتر عوامل مدرسه به دانش‌آموزان می‌گردد. علاوه براین توانمندی‌های آن‌ها را رشد داده و عزت نفس دانش‌آموزان را تقویت می‌کند. بنابراین مدیریت کلاس درس یکی از مهم‌ترین مسایل در تنظیمات آموزش و پرورش و مورد نیاز برای بررسی اعتقادات و اعمال مدیریت کلاس درس معلمان است (۳).

اهمیت مدیریت کلاس و نقش آن در تدریس اثر بخش، زمانی بیشتر آشکار می‌شود که مشاهده شود مربیان و مدرسان مبتدی، زمان زیادی را صرف سازماندهی و مدیریت کلاس می‌نمایند و تا زمانی که نتوانند کلاس خود را به درستی سازماندهی و مدیریت نمایند نمی‌توانند توجه و تمرکز خود را به فرآیند یادگیری- یاددهی معطوف نمایند (۴). علاوه بر این یکی از مشکلاتی که کودکان و نوجوانان دارند این است که به خود اعتماد ندارند. این عدم اعتماد دو علت اساسی دارد، اول آن‌که کودکان و نوجوانان هنوز وضع‌شان تثبیت نشده است و در هر کار و جریانی دست و دلشان می‌لرزد و تردید دارند، نمی‌دانند، می‌توانند یا نمی‌توانند. دوم این که بزرگترها مجال و فرصت لازمه را به آنان نمی‌دهند، یعنی نمی‌گذارند کودکان و نوجوانان ارزشمندی‌های خود را بروز دهند. همیشه با کلمه هنوز زود است یا این‌که کار شما نیست کودکان و نوجوانان را دلسرد می‌نمایند و از انجام کارها و خلق ابتکارات ممانعت به عمل می‌آورند. نکته بسیار دقیقی که می‌توان آن را علت اساسی دانست این است که در خانواده‌ها و محیط مدارس اساساً روح تأیید و صحت گذاشتن وجود ندارد، لذا کودکان و نوجوانان این مرز و بوم جزء عده‌ای، همه عملاً تحقیر شده هستند و رغبت‌ها و علاقه‌ها در آنان مرده است (۵).

برنامه درسی پنهان شامل همه عقاید، ارزش‌ها و ادراکاتی می‌باشد که در دانش‌آموزان در یک مؤسسه آموزشی تصویب می‌شوند، نه از طریق تدریس رسمی، بلکه ناخودآگاه، به وسیله آنچه که دانش‌آموزان به‌طور ضمنی از مؤسسه آموزشی کسب می‌کنند (۶). مدیریت کلاس درس را به عنوان اصطلاح جامعی که دربرگیرنده تلاش‌های معلم برای نظارت بر فعالیت‌های کلاس درس از جمله رفتار دانش‌آموزان، تعاملات دانش‌آموزان و نیز یادگیری می‌باشد، به کار برده‌اند. از سوی دیگر، تقریباً در مورد همه کودکان این موضوع مصداق دارد که تحسین و تشویق بیشتر از تنبیه و عیب‌جویی می‌تواند رفتاری را در کودک نهادینه کند که بزرگسالان خواهان آن هستند. کودکانی که فقط هنگامی وجودشان احساس می‌شود که مورد انتقاد باشند، آن‌ها یاد می‌گیرند که چه کاری را نباید انجام دهند، ولی نمی‌داند که چه کاری را باید انجام دهند (۷).

سعیدی‌رضوانی در رساله دکتری خود با عنوان تبیین برنامه درسی پنهان در درس بینش اسلامی دوره متوسطه و ارائه راهبردهایی برای استفاده از این برنامه در آموزش اثربخشی دینی، معرفی نموده است که شامل: ۱-ایجاد تلقی رسمی بودن در درس بینش اسلامی (فاقد بار تربیتی بودن)، ۲-ایجاد نگرش

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

منفی نسبت به درس بینش اسلامی۳- ایجاد و یا تقویت عدم ارتباط آموخته‌های دینی با زندگی واقعی۴- ایجاد و یا تقویت جدایی دین از سیاست. او همچنین برخی از مهم‌ترین عوامل ایجاد برنامه‌های درسی پنهان را نام برده است که عبارت از: ۱) مشی فلسفی-کلامی محتوای درس بینش اسلامی، ۲) استفاده از عناوین تکراری در طرح موضوعات در کتاب‌های درس دینی دوره‌های تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و متوسطه، ۳) برداشت دانش‌آموزان در مورد عدم انطباق مباحث بخش حکومت و ولایت با شرایط حاکم در جمهوری اسلامی، ۴) عدم جامعیت در معرفی ائمه اطهار (ع) که منجر به برداشت قدسی از مقام ایشان بدون توجه به الگوگیری عملی دانش‌آموزان از سیره این بزرگواران شده است، می‌داند (۸). علاوه براین، علیخانی و مهرمحمدی در مقاله خود با عنوان بررسی پیامدهای قصد نشده برنامه درسی پنهان ناشی از جو اجتماعی مدارس دوره توسط شهر اصفهان و ارائه راهکارهایی برای کاهش پیامدهای منفی آن به این نتیجه رسیدند که، بین جو مدارس باز و بسته، دخترانه و پسرانه، تفاوت معنادار وجود دارد. همچنین تأثیر پیامدهای پنهان بر دانش‌آموزان مدارس باز و بسته، دخترانه و پسرانه، به طور قابل ملاحظه‌ای تفاوت است (۲). مهرام و همکاران در مطالعه خود با عنوان نقش مؤلفه‌های برنامه درسی پنهان در هویت علمی دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد) به بررسی هویت علمی در میان دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد پرداخته‌اند. نتایج آن‌ها نشان‌دهنده کاهش معنی‌دار هویت علمی در میان کلیه دانشجویان بود. سپس با استفاده از مدل خبرگی، نقادی آیزنر و با استفاده از مشاهده و مصاحبه، نقش هر یک از مؤلفه‌های برنامه درسی در کاهش این هویت را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها نقش مؤلفه‌های استاد، دانشجو، مکان فیزیکی، روش تدریس، ارزشیابی، محتوا و قوانین و مقررات را که از جمله عوامل برنامه درسی هستند را در کاهش هویت علمی دانشجویان مورد کاوش قرار دادند (۹). کنتلی، نیز در مقاله خود با عنوان مقایسه نظریه‌های برنامه درسی پنهان بیان می‌کند که برنامه درسی پنهان ارتباط تنگاتنگی با تعاملات اجتماعی در محیط دارد و می‌تواند به وسیله آن‌ها تعریف شود. بنابراین در همه زمان‌ها عمل می‌کند، و برای انتقال پیامهای غیرگفتاری به دانش‌آموزان درباره ارزشها، نگرش‌ها و اصول کمک می‌کند. یک ارزیابی محیطی و غیر منتظره، تعاملات برنامه‌ریزی نشده بین معلم و دانش‌آموزان می‌تواند کمک کند به آشکار کردن و فاش‌کردن برنامه درسی پنهان با توجه به موقعیت (۱۰). علاوه براین، آثرتون در مقاله خود تحت عنوان یادگیری و آموزش به بحث پیرامون دانش خاموش و یادگیری پنهان می‌پردازد و از یادگیری‌های پنهان به عنوان یادگیری‌هایی که تحت تأثیر دانش خاموش مدرسه شکل می‌گیرد، نام می‌برد (۱۱، ۱۲).

از سوی دیگر، عریضی (۱۳) در پژوهشی با عنوان مقایسه شیوه‌های مدیریت کلاس در مدارس دولتی و منتخب بیان می‌کند که، در مدارس غیر انتفاعی عدالت آموزشی بیشتر بر رویکردهای افراد شایسته متمرکز است و نه بر کل کلاس و در مدارس عادی پیشرفته توجه معلمان به کل کلاس معطوف است. بنابراین عدالت آموزشی در مدارس غیر انتفاعی منتخب تا حد زیادی از بین می‌رود. همچنین، رجائی‌پور و همکاران در مقاله خود با عنوان بررسی رابطه بین مؤلفه‌های مدیریت کلاس و جو یادگیری در مدارس راهنمایی شهر اصفهان به این نتیجه رسیدند که معلمان دوره راهنمایی شهر اصفهان مؤلفه‌های طراحی و سازماندهی، رهبری و نظارت را کمی بالاتر از حد متوسط و مؤلفه ارزشیابی را پایین‌تر از حد متوسط انجام داده‌اند. جو یادگیری کلاس نیز بالاتر از حد متوسط بوده است (۱۴). آقاحسینی در مقاله‌ای با عنوان نظری به ضرورت و اهمیت بررسی مدیریت کلاس درس به ضرورت مدیریت کلاس درس می‌پردازد که نتایج آن می‌تواند به مسؤلان آموزش ضمن خدمت و مراکز تربیت معلم کمک نماید تا با برنامه‌ریزی‌ها، آموزش‌های مناسب و تشکیل کارگاه‌های آموزشی نسبت به بهبود سبک‌های مدیریتی معلمان اقدام نمایند (۱۵). علاوه

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

بر این، هورویتز در مقاله خود با عنوان مدیریت کلاس برای معلمان ژاپنی و معلمان سایر زبان‌ها راهنمایی‌های شخصی را برای مدیریت کلاس درس بیان می‌کند: سازگارباشید. با دانش‌آموزان یک رابطه بزرگ داشته باشید. شیوه‌های تدریس خود را بررسی کنید به‌ویژه زمانی که در مدیریت کلاس خود دچار مشکل هستید. به طور واضح انتظارات خود را از طریق ارتباط و معاشرت به دانش‌آموزان بیان کنید (۱۶).

تارت ویجکو و همکاران در بررسی خود با عنوان دانش عملی معلمان درباره مدیریت کلاس درس در کلاس‌های چندفرهنگی هلند این موضوع را مورد بررسی قرار می‌دهند که، چگونه دانش عملی معلمان درباره استراتژی‌های مدیریت کلاس درس در ایجاد یک فضای کار مثبت در کلاس‌های چند فرهنگی خودشان موفق بوده است. آن‌ها نتیجه به دست آمده را این‌گونه بیان می‌کند که، به نظر می‌رسد بیشتر معلمان برای اشاره به پیشینه قومی و فرهنگی دانش‌آموزان خود بی‌میل هستند (۱۷).

از طرف دیگر، کاظمی در بررسی خود با عنوان بازدارنده‌های خلاقیت دانش‌آموزان: فعالیت‌ها و ویژگی‌های معلم بیان می‌کند که بین استفاده معلم از تنبیه با میزان کاهش خلاقیت دانش‌آموزان همبستگی مثبت وجود دارد. یعنی افزایش میزان استفاده معلم از تنبیه با کاهش خلاقیت دانش‌آموزان او همراه است. بر این اساس می‌توان استنباط کرد که با ایجاد فضای رعب و وحشت در کلاس، دانش‌آموزان سعی می‌کنند آن‌چه که مورد نظر معلم است را انجام دهند و از هرگونه نوآوری یا اصطلاحاً خودرأیی دوری کنند (۱۸). همچنین فرهادی و همکاران در مقاله خود با عنوان میزان نشاط و ارتباط آن با عزت نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان بیان می‌کنند که مهم‌ترین ابزار انسان برای رسیدن به پیروزی و خوشبختی عزت نفس است. عدم عزت نفس یا احساس حقارت در تماس با دیگران خود را صورت خجالت، شرمندگی، خودبینی اغراق‌آمیز و نیاز به خود نمایی و تمایل شدید به تمجید و تأکید دیگران بروز می‌دهد. آن‌ها به این نتیجه می‌رسند که نشاط و عزت نفس در بین دانشجویان پایین است و لازم است در آن خصوص اقدامات پیش‌گیرانه و درمانی صورت گیرد. آن‌ها همچنین بیان می‌کنند که، عزت نفس پایین از عوامل مؤثر بر کاهش عملکرد تحصیلی و کیفیت زندگی هستند (۱۹).

مواد و روش‌ها

با توجه به این‌که در این پژوهش، پژوهشگر درصدد سنجش رابطه بین مدیریت کلاس معلمان و میزان عزت‌نفس دانش‌آموزان است بنابراین روش تحقیق توصیفی و کاربردی است. از طرف دیگر چون در این پژوهش از روش کمی و کیفی استفاده شده است، این تحقیق از نوع درهم تنیده یا آمیخته است. جامعه آماری این پژوهش دو کلاس از دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر آبدانان می‌باشد که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ مشغول به تحصیل هستند. نمونه این پژوهش نیز یک نمونه انتخاب شده و در دسترس (نمونه هدفمند) است. به اینصورت که از میان معلمان پایه ششم ابتدایی، دو معلم انتخاب شده است که یکی از آن‌ها در اداره و مدیریت کلاس به دانش‌آموزان آزادی زیاد می‌دهد که در این پژوهش با نام معلم استقلال‌گرا مشخص شده است و دیگری دارای معلمی است که در اداره و مدیریت کلاس از روش سخت‌گیرانه استفاده می‌کند که در این پژوهش با نام معلم اقتدارگرا نام‌گذاری شده است. برای انتخاب این دو معلم، ابتدا با مسؤلین سازمان آموزش و پرورش آبدانان در مورد معلمین مورد نیاز برای انجام این پژوهش مشورت کرده و آن‌ها تعدادی معلم که دارای این خصوصیات باشند را معرفی کردند. بعد از مراجعه به مدارس و رفتن سر کلاس و مشاهده نحوه اداره کردن و تدریس معلم و همچنین سؤال از تعدادی از دانش‌آموزان در مورد نحوه مدیریت کلاس توسط معلمشان در نهایت این دو معلم برای انجام پژوهش انتخاب شدند. در این پژوهش چهار سؤال مطرح است که برای پاسخ‌گویی به

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

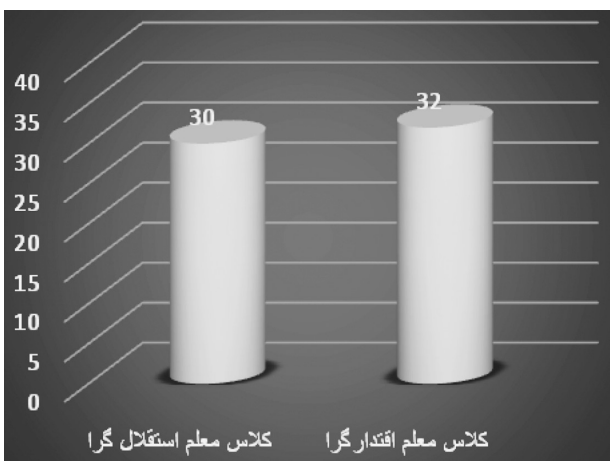
سؤالات دوم و سوم از روش مشاهده مستقیم استفاده شد. مشاهده مستقیم یکی از روش‌های گردآوری اطلاعات است که اطلاعات را بدون واسطه در اختیار محقق قرار می‌دهد و عبارت است از شناسایی، نام‌گذاری، مقایسه، توصیف و ثبت آنچه روی می‌دهد (۲۰). روش مشاهده در این پژوهش به این صورت است که پژوهشگر با استفاده از پنج چک‌لیست، تقسیم قدرت و نحوه توجه معلم به دانش‌آموزان، روابط معلم با دانش‌آموزان، نحوه تشویق و تنبیه معلم در کلاس، روابط دانش‌آموزان با هم و نیز احساس آزادی و امنیت دانش‌آموزان در کلاس، طی چندین جلسه سر کلاس این معلمان حضور یافته و به ثبت مشاهدات از رفتارهای گوناگون معلم و دانش دانش‌آموزان حاضر در کلاس پرداخته است. برای پاسخ‌گویی به سؤالات اول و چهارم از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شد. و برای تعیین روایی و پایایی این پرسش‌نامه آن را به متخصصان علوم تربیتی و نیز اساتید راهنما و مشاور ارائه شده است. این پرسش‌نامه شامل بیست و دو سوال می‌باشد که هفت سؤال ابتدایی آن شامل سؤالات شناختی است که این سؤالات جزئی از برنامه درسی رسمی می‌باشند. نحوه طراحی این سؤالات به این صورت بوده است که فراوانی تکرار آن‌ها در کلاس از طرف معلم نسبت به دیگر سؤالات بیشتر بوده است. آن‌ها سؤالاتی چندگزینه‌ای هستند که علاوه بر جوابی که معلم به آن سؤال داده است جواب‌هایی مترادف با آن نیز ارائه شده است که آن‌ها نیز درست هستند و سپس از دانش‌آموزان خواسته شده است که به آن سؤالات جواب دهند تا مشخص شود که جواب معلم را انتخاب می‌کنند، یا جوابی که به نظر خودشان درست است. به عبارت دیگر آیا می‌توانند مستقل از معلم جوابی که به نظر خودشان صحیح است را انتخاب کنند با وابسته به معلم بوده و جواب معلم را انتخاب می‌کنند. این سؤالات همراه با سؤالات هشتم تا شانزدهم سؤال اول پژوهش را می‌سنجند و سؤالات هفدهم تا بیست و دوم سؤال چهارم پژوهش را سنجیده‌اند.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها فرآیندی چند مرحله‌ای است که طی آن داده‌هایی که از طریق به‌کارگیری ابزارهای جمع‌آوری در نمونه‌های انتخابی از جامعه آماری فراهم آمده‌اند، خلاصه، کدبندی و دسته‌بندی و در نهایت پردازش می‌شوند تا زمینه برقراری انواع تحلیل‌ها و ارتباطات بین این داده‌ها به منظور آزمون فرضیه‌ها فراهم آید (۲۱). این پژوهش برای پاسخ‌گویی به چهار سؤال طراحی شده است که برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به‌دست آمده برای سوالات دوم و سوم از جدول استفاده شده است و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده برای سؤالات اول و چهارم هم از جدول و هم از نمودار استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست‌آمده برای سؤالات دوم و سوم با طبقه‌بندی کردن رفتارها و ویژگی‌های رفتاری معلمان و دانش‌آموزان که با استفاده از مشاهده مستقیم در کلاس به دست آمده‌اند، آن‌ها در پنج جدول ارائه شده‌اند. و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به‌دست‌آمده برای سؤال اول و چهارم که با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته به‌دست آمده‌اند از جدول و نمودار برای ارائه آن‌ها استفاده شده است.

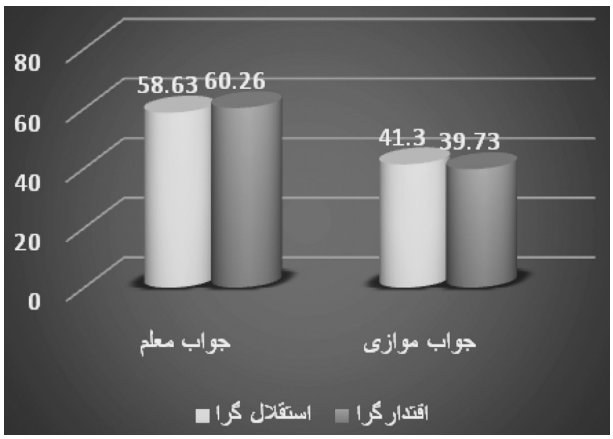
یافته‌های تحقیق

سؤال اول: آیا بین شیوه‌های مدیریت کلاس معلمان با عزت نفس دانش‌آموزان رابطه وجود دارد؟

نمودار ۱- فراوانی دانش‌آموزان دو کلاس

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

نمودار۲- درصد پاسخ‌دهندگان به سؤال‌های شناختی پرسش‌نامه

ارائه یافته‌های حاصل از پرسش‌نامه و مشاهدات مستقیم با توجه به نمودار بالا تقریباً در هر دو کلاس دانش‌آموزان به طور یکسان به سؤالات شناختی جواب داده‌اند به عبارت دیگر متوسطِ دانش‌آموزان در هردو کلاس، جواب معلم را انتخاب کرده‌اند.

سؤال دوم: معلمان دارای سبک‌های استقلال گرا و اقتدارگرا دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟

با توجه به مشاهدات انجام شده از نحوه اداره‌کردن کلاس و نیز نحوه برخورد معلم با دانش‌آموزان، ویژگی‌ها و خصوصیات رفتاری معلمان اقتدارگرا و استقلال گرا در سه چک لیستِ، تقسیم قدرت و نحوه توجه معلم به دانش‌آموزان، روابط معلم با دانش‌آموزان و نحوه تشویق و تنبیه معلم در کلاس طبقه‌بندی شده که در جداول زیر ارائه شده است. در جدول ۱ تقسیم قدرت و نحوه توجه معلم به دانش‌آموزان نشان داده شده است. همچنان‌که در این جدول مشاهده می‌شود، معلم اقتدارگرا در

جدول ۱- تقسیم قدرت و نحوه توجه به معلم به دانش‌آموزان

معلم استقلال‌گرا	معلم اقتدارگرا
معلم به همه دانش‌آموزان به یک نحو نگاه می‌کند، مثلاً زمان پرسیدن سؤال زمانی که چند نفر که زیاد پایه تخته آمده بودند برای جواب داند معلم به آن‌ها گفت که بزارید چند نفر که کمتر پایه تابلو آمده‌اند جواب دهند.	زمانی که یکی از دانش‌آموزانی که مورد توجه معلم بود می‌خواست پایه تابلو برود ولی جلوتر از او نوبت کسی دیگر بود که پایه تابلو برود او از معلم خواست که او را زودتر بفرستد و معلم هم قبول کرد.
هنگامی که معلم می‌خواست امتحان بگیرد از دانش‌آموزان پرسید که چه زمانی را برای امتحان دادن حاضر هستند.	وقتی که معلم گفت امروز تاریخ تدریس کنیم یا جغرافیا، دانش‌آموزان گفتند: جغرافیا ولی یکی از دانش‌آموزان گفت تاریخ تدریس کنیم و معلم بدون توجه به نظر اکثر دانش‌آموزان نظر او را قبول کرد.
همه دانش‌آموزان به راحتی می‌توانند با هم رابطه داشته باشند.	تعدادی از دانش‌آموزان به راحتی از جای خود بلند می‌شوند و حتی در کلاس راه می‌روند ولی اگر دانش‌آموزان دیگر حتی سر جای خود کج بنشینند معلم به آن‌ها تذکر می‌دهد.
زمانی که معلم به سه نفری که در امتحان نمره خوب گرفته بودند کارت آفرین داد دانش‌آموزان دیگر اعتراض کردند و معلم به آن‌ها گفت که اگر شما هم نمره خوب بگیرید به شما هم کارت می‌دهد(تقسیم قدرت منطقی).	تعدادی از دانش‌آمون می‌توانند که در بین سخنان معلم حرف بزنند ولی اگر دانش‌آموزان دیگر حرف بزنند معلم به آن‌ها می‌گوید که ساکت باشند.
هنگام پرسیدن سؤال اگر دانش‌آموز جواب سؤال را بلد نباشد و دانش‌آموز دیگری بخواهد جواب درست را بگوید معلم به او اجازه نمی‌دهد تا این‌که دانش‌آموز خودش جواب را پیدا کند.	معلم برای تصحیح کردن دیکته دانش‌آموزان همیشه دو تا از دانش‌آموزانی را که به آن‌ها توجه زیادی نیز نشان می‌دهد انتخاب می‌کند.
زمانی که از دانش‌آموزان پرسیده شد که چه کسی شاگرد اول کلاس است اکثر دانش‌آموزان دست خود را بالا کردند و خود را شاگرد اول می‌دانستند.	زمانی که پرسیده شد که چه کسی دانش‌آموز زرنگ کلاس است تعدادی از دانش‌آموزان دست خود را بلند کردند که اکثراً مورد توجه معلم بودند و دو نفر که از دانش‌آموزان زرنگ کلاس بودند این کار را انجام ندادند.

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

کلاس به تعداد اندکی از دانش‌آموزان توجه می‌کند تا حدی که بسیاری از دانش‌آموزان در حاشیه کلاس قرار می‌گیرند و در کار کلاسی کمتر مشارکت داده می‌شوند و این در صورتی است که تعداد خاصی از دانش‌آموزان تقریباً کنترل کلاس را در دست دارند. ولی معلم استقلال‌گرا به همه دانش‌آموزان به یک نحو نگاه می‌کند و همه آن‌ها را در کار کلاسی درگیر می‌کند. جدول ۲ نشان دهنده چگونگی روابط معلم با دانش‌آموزان است. همان‌گونه که در این جدول دیده می‌شود، روابط معلم اقتدارگرا با دانش‌آموزان تحت تأثیر تقسیم قدرت در کلاس قرار دارد به گونه‌ای که معلم با دانش‌آموزانی که مورد توجهش هستند روابط خوبی دارد ولی با بقیه دانش‌آموزان روابط رسمی و مبتنی بر انضباط خشک را دارد. ولی معلم استقلال گرا در روابط خود با دانش‌آموزان بیشتر از روابط غیر رسمی و مبتنی بر محبت استفاده می‌کند.

جدول ۳ نشان‌دهنده نحوه استفاده معلم از تشویق و تنبیه در کلاس است. مطابق با این جدول، معلم اقتدارگرا کمتر در کلاس دانش‌آموزان را تشویق می‌کند و در تنبیه نیز بیشتر از روش‌هایی استفاده می‌کند که باعث ترس دانش‌آموزان می‌شود و همین عامل باعث می‌شود که دانش‌آموزان همیشه مترصد فرصت‌هایی باشند تا حواس معلم پرت شود و آن‌ها کاری که

جدول ۲- روابط معلم با دانش‌آموزان

معلم استقلال گرا	معلم اقتدارگرا
معلم همیشه با دانش‌آموزان جدی نیست و گاهی اوقات با آن‌ها شوخی هم می‌کند، مثلاً زمانی که باران می‌بارید یکی از دانش‌آموزان گفت که باران است و معلم با حالت شوخی به او گفت اگر می‌توانی برو جلویش را بگیر. و یا در درس ریاضی زمانی که معلم به جای شعاع گفت شجاع همه دانش‌آموزان خندیدند بدون اینکه معلم عصبانیتی نشان دهد.	اگر دانش‌آموزی در سر جای خود مقداری هم کج بنشیند معلم به او تذکر می‌دهد.
زمانی که معاون مدرسه به دانش‌آموزی به خاطر برنده شدن در مدرسه لوح تقدیر داد دانش‌آموزان او را تشویق کردند و معلم گفت که معاون را هم تشویق کنید و یکی از دانش‌آموزان گفت که آقای معلم رو هم تشویق کنید و همه او را تشویق کردند.	در تدریس بعضی از دروس انضباط خشک اعمال می‌شود مثلاً در درس ریاضی هیچکدام از دانش‌آموزان نمی‌تواند کوچکترین حرکتی انجام دهند.
زمانی که دانش‌آموزی می‌خواست که نزد دوست خود در میز دیگر برود معلم ابتدا مخالفت کرد و بعد از چند لحظه به او اجازه داد.(معلم کمتر برخلاف میل دانش‌آموزان عمل می‌کند)	معلم اکثر اوقات جمله ساکت باش را تکرار می‌کند.
زمانی که معلم به دانش‌آموزان گفت که چه کسی آماده است پایه تابلو بیاید یکی از دانش‌آموزان بلند شد و گفت که من آماده نیستم پایه تابلو بیایم.	معلم به صورت خصوصی با تعدادی از دانش‌آموزان صحبت می‌کند.

جدول ۳- نحوه استفاده معلم از تنبیه و تشویق

معلم استقلال گرا	معلم اقتدارگرا
دیر عصبانی می شود.	زود عصبانی می‌شود.
دانش آموزان را در سکوی جلوی کلاس نشاندن.	بیرون کردن دانش آموزان از کلاس.
خواستن از نماینده کلاس تا اسامی دانش‌آموزان بی‌انضباط را یادداشت کند.	دادن نمره منفی به دانش‌آموزان.
دادن کارت‌های آفرین به دانش‌آموزانی که در امتحان نمره خوب کسب کرده باشند.	کم کردن نمره انضباط از دانش‌آموزان.
خواستن از دانش‌آموزان تا دانش‌آموزی را که خوب جواب داده است را تشویق کردن.	هل دادن دانش‌آموزانی که از جای خود بلند شده‌اند به سرجای خود.
تذکر با لحن ملایم به دانش آموز خاطی	داد زدن سر دانش‌آموزان.
گفتن کلمه آفرین و احسنت به دانش آموزی که خوب جواب داده باشد.	در ساعات آخر دانش‌آموزان شلوغ را دیر فرستادن به منزل.

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

می‌خواهند انجام دهند. ولی در مورد معلم استقلال‌گرا، می‌توان به طور قطع بیان کرد که او کمتر از روش تنبیه در کلاس استفاده می‌کند و تا می‌تواند از آن اجتناب می‌کند و زمانی هم که از آن استفاده می‌کند به علت روابط خوب دانش‌آموزان با معلم، دانش‌آموزان کمتر ناراحت می‌شوند.

سؤال سوم: دانش‌آموزانی که در کلاس‌های با دو سبک فوق حضور دارند دارای چه و ویژگی‌ها و خصوصیات رفتاری هستند؟

با توجه به مشاهدات انجام شده در کلاس‌های معلمان با دوسبک استقلال گرا و اقتدارگرا رفتارهای دانش‌آموزان این دو کلاس در دو چک لیستِ احساس آزادی و امنیت دانش‌آموزان در کلاس و چگونگی روابط دانش‌آموزان با هم، طبقه‌بندی شده است که در زیر ارائه گردیده است. جدول ۴ نشان دهنده احساس آزادی و امنیت دانش‌آموزان در کلاس است. همان‌گونه که در این جدول مشاهده می‌شود، دانش‌آموزان معلم استقلال گرا بدون ترس از این‌که معلم آن‌ها را تنبیه کند از جای خود بلند می‌شوند و پیش دوستان خود در میزهای دیگر می‌روند و نیز برای انجام دادن اکثر کارهای خود را بدون اجازه گرفتن از معلم انجام می‌دهند. ولی در کلاس معلم اقتدارگرا، دانش‌آموزان برای انجام دادن اکثر کارهای خود مانند صحبت کردن با بغل‌دستی خود، رفتن نزد دوستان خود در میزهای دیگر و... از معلم اجازه می‌گیرند.

جدول ۵ چگونگی روابط دانش‌آموزان با هم را نشان می‌دهد. همان‌گونه که در این جدول مشاهده می‌شود، روابط دانش‌آموزان در کلاس معلم استقلال گرا بسیار مطلوب و خوب است به گونه‌ای که برای آن‌ها فرقی نمی‌کند که سر کدام میز و پیش کدام دانش‌آموز بنشینند، علاوه براین دانش‌آموزان مشکلات درسی همدیگر را برطرف می‌کنند. ولی در کلاس معلم اقتدارگرا دانش‌آموزان روابط نامطلوبی با هم دارند به گونه‌ای که با کوچک‌ترین مشکل از هم‌کلاسی خود نزد معلم شکایت می‌کنند و یا دانش‌آموزانی را که نمره پایین می‌گیرند را مسخره می‌کنند.

سؤال چهارم: میزان مقبولیت هر یک از دو سبک بالا از نظر دانش‌آموزان چه اندازه است؟

همان‌گونه که در نمودار زیر مشاهده می‌شود میزان مقبولیت معلم استقلال‌گرا از نظر دانش‌آموزان در حد بسیار بالا و

جدول ۴- احساس آزادی و امنیت دانش‌آموزان در کلاس

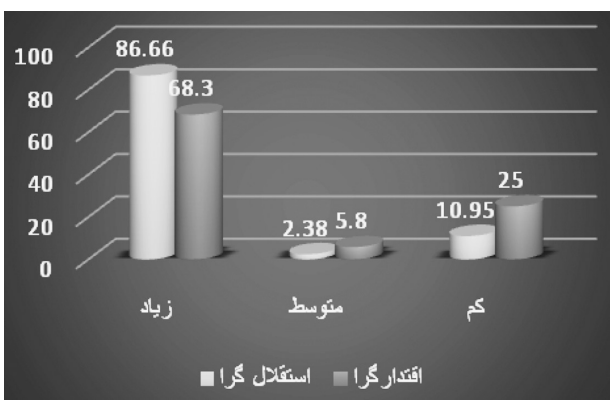
معلم استقلال‌گرا	معلم اقتدارگرا
دانش‌آموزان برای انجام کارهای خود کمتر از معلم اجازه می‌گیرند، مثلاً زمانی که وارد کلاس می‌شوند از معلم اجازه نمی‌گیرند .	دانش‌آموزان در اکثر موارد از معلم خود اجازه می‌گیرند.
آن‌ها می‌تواند از جای خود بلند شوند به نزد دوست خود در میز دیگر بروند.	آن‌ها نمی‌توانند به راحتی نزد دوست خود بروند و گاهی اوقات آن‌ها مترصد هستند که معلم حواسش نباشد و آن‌ها پیش دوست خود بروند چون اگر معلم آن‌ها را ببیند برای آن‌ها منفی می‌گذارد.
آن‌ها به راحتی با بغل دستی خود حرف می‌زنند.	اگر با بغل دستی خود صحبت کنند معلم به آن‌ها می‌گوید که ساکت باشند.
اگر معلم سؤالی بپرسد دانش‌آموزان هرآنچه که در ذهن دارند را بیان می‌کنند حتی اگر درست هم نباشد..	زمانی که معلم سؤالی را پرسید دانش‌آموزی یکی از جواب‌های درست آن سؤال را نوشت ولی وقتی که معلم جواب دیگری را پایه تابلو نوشت دانش‌آموز جواب خود را که درست نیز بود پاک کرد و جواب معلم را نوشت.
هنگام رفتن پای تابلو دانش‌آموزان استرس و اضطراب ندارند.	زمانی که یکی از دانش‌آموزان که از دانش‌آموزان زرنگ کلاس بود پایه تابلو رفته بود از بس استرس و اضطراب داشت که نمی‌توانست جواب‌ها را به درستی بیان کند.

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

جدول ۵- روابط دانش‌آموزان با هم

معلم استقلال گرا	معلم اقتدارگرا
زمانی که معلم به دانش‌آموزی می‌گوید که جای خود را عوض کنند آن‌ها بدون اینکه تفاوتی بین جای خود و جایی که قرار است بنشینند ببینند جای خود را عوض می‌کنند.	زمانی که معلم به دانش‌آموزی گفت که جای خود را عوض کند آن دانش‌آموز حاضر نبود که این کار را انجام دهد و با اجبار معلم مجبور شد جای خود را عوض کند.
زمانی که یکی از دانش‌آموزان زرنگ کلاس نمره پایینی گرفته بود دانش‌آموزان دیگر به او دلداری می‌دادند.	اگر دانش‌آموزی نمره بالا می‌گرفت دانش‌آموزی را که نمره پایینی گرفته بود را مسخره می‌کرد.
تمام دانش‌آموزان اکثراً با هم رابطه داشتند و در برابر هم جبهه‌گیری نمی‌کرند.	دانش‌آموزان به صورت گروه‌های چند نفری باهم رابطه داشتند و قطب‌های مختلفی در کلاس وجود داشت.
دانش‌آموزان کمتر و در مواقعی که بغل دستی‌شان آن‌ها را اذیت می‌کرد به معلم شکایت می‌کردند.	در بیشتر مواقع به معلم شکایت می‌کردند، مثلاً در یک پدیده نادر زمانی که یکی از دانش‌آموزان برای بغل‌دستیش در درس دیکته تقلب می‌گفت، او به معلم گفت که این دارد برای من می‌گوید.
زمانی که پرسش نامه‌ها با آن‌ها داده شد تا پر کنند بدون ترس از اینکه بغل دستی‌شان جواب آن‌ها ببینند و به معلم گزارش دهد پرسش نامه‌ها را پر کردند	دانش‌آموزان حاضر نبودند که در کنار همدیگر پرسش نامه را پر کنند و جاهای خود را عوض می‌کردند

مطلوبی قرار دارد ولی میزان مقبولیت معلم استبدادی از نظر دانش‌آموزان در حد متوسط می‌باشد و تقریباً معلم استبدادی در نزد نیمی از دانش‌آموزان از مقبولیت برخوردار نیست.

نمودار ۳- درصد مقبولیت معلمین استقلال گرا و استبدادی از نظر دانش‌آموزان

بحث و نتیجه‌گیری

هم‌چنان که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود درصد جواب‌گویی دانش‌آموزان هردو کلاس به سؤال‌های شناختی مساوی است و دانش‌آموزان بیشتر جوابی را که معلم بیان کرده بود را انتخاب کرده‌اند. که این موضوع نشان‌دهنده وابستگی دانش‌آموزان دو کلاس به معلم خود می‌باشد. از طرف دیگر دانش‌آموزان معلم اقتدارگرا برای این‌که تأیید معلم را به دست بیاورند برخلاف نظر معلم حرف نمی‌زنند، آن‌ها به خاطر عدم احساس امنیت و آزادی در تمام مدت کلاس در جای خود می‌نشینند، آن‌ها از این‌که اشتباهات معلم را به او می‌گویند ترس دارند، به اعتقاد تعدادی از دانش‌آموزان تنبیه و تشویق معلم و همچنین نحوه نمره‌دهی معلم در کلاس درست و به جا نیست و معلم در این کار پارتی بازی می‌کند و به کسانی که در کلاس‌های خصوصی او شرکت می‌کنند نمره بیشتری می‌دهد، اکثر آن‌ها اگر سؤالی در ذهن داشته باشند می‌توانند آن را از معلم خود بپرسند هرچند که تعدادی نیز نمی‌توانند این کار را انجام دهند. به نظر می‌رسد که معلم در اداره کلاس تعدادی از دانش‌آموزان را به حاشیه رانده است به گونه‌ای که آن‌ها اکثراً از معلم خود ناراضی بوده و فکر می‌کنند که معلم دانش‌آموزان دیگر را بیشتر از آن‌ها دوست دارد و به آن‌ها توجه می‌کند، معلم بیشتر آن‌ها را با نام خانوادگی صدا می‌کند که خود نشان‌دهنده عدم صمیمیت میان معلم و شاگردان است. گود و برافی، معتقدند که آگاهی، توجه وهوشیاری معلم نسبت به کل کلاس، به کارگیری علامات مشخص و تعریف شده به منظور جلب توجه همه دانش‌آموزان، نگهداری فعالیت‌های کلاسی در یک حالت زنده، فعال و شاداب و ایجاد تنوع در فعالیت‌های کلاسی

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

در کنترل دانش‌آموزان مؤثراست.از طرف دیگر دانش‌آموزان به معلم استقلال‌گرا به راحتی می‌توانند برخلاف نظر معلم نظر خود را بگویند، تقریباً دانش‌آموزان به طور یکسان مورد توجه معلم هستند، معلم بیشتر دانش‌آموزان را با نام کوچک صدا می‌کند او از نام خانوادگی و هر دو نام دانش‌آموزان هم استفاده می‌کند (۲۲).

در کلاس معلم اقتدارگرا تقسیم قدرت زیادی به چشم می‌خورد به گونه‌ای که تعدادی زیادی از دانش‌آموزان در حاشیه کلاس قرار دارند ولی تعداد اندکی از دانش‌آموزان هرکاری که می‌خواهند به راحتی انجام می‌دهند و به راحتی از جای خود بلند شده و در کلاس راه می‌روند و تقریباً کنترل کلاس را در دست دارند و این در حالی است که معلم اجازه این‌که دانش‌آموزان دیگر از جای خود بلند بشوند را نمی‌دهد؛ همیشه دو نفر از دانش‌آموزان را که مورد توجه او هستند را برای تصحیح کردن دیکته دانش‌آموزان انتخاب می‌کند و این در حالی است که دانش‌آموزان دیگر نیز دوست دارند که در تصحیح کردن دیکته‌ها به معلم کمک کنند. عریضی، در پژوهش خود به این نتیجه دست پیدا کرده‌اند که، حمایت از استقلال دانش‌آموزان، بعد از اشتیاق معلمان، بیشترین تأثیر را بر انگیزش درونی دانش‌آموزان دارد (۱۳). کارل ونینگ، نیز در پژوهشی که انجام داده است بیان می‌کند که هر چه کنترل در مدیریت کلاس پر رنگ‌تر و در مقابل تعامل معلم و دانش‌آموزان کاهش یابد دانش‌آموزان، کم‌تجربه، بی‌مسؤلیت و در تعاملات اجتماعی بی‌اثر و قدری غیر فعال می‌شوند. این در حالی است که در کلاس معلم استقلال‌گرا تقسیم قدرتی وجود ندارد؛ معلم استقلال‌گرا به همه دانش‌آموزان به یک نحو نگاه می‌کند؛ روابط خوب و صمیمی بین او و دانش‌آموزانش وجود دارد؛ او به ندرت عصبانی می‌شود؛ به طور یکسان سعی می‌کند که از همه دانش‌آموزان سؤال پرسیده شود و همه در کار کلاسی مشارکت داده شوند؛ در کلاس او همه دانش‌آموزان عزت نفسین‌که خود را شاگرد اول و زرنگ کلاس بدانند را دارند. معلم در تدریس دروس با دانش‌آموزان همیشه جدی نیست و گاهی اوقات از شوخی نیز استفاده می‌کند (۲۳).

عالی و یزدی، در اداره و مدیریت کلاس به دو سبک تعاملی و مداخله‌گرا اشاره می‌کنند. در سبک تعاملی معلم مسائل کلاس را از طریق مذاکره و استدلال منطقی با دانش‌آموزان حل می‌کند و سعی در کمک به دانش‌آموزان در پذیرش مسؤلیت رفتار، یادگیری و رشد خود دارد و در چنین کلاسی کنترل و انضباط در یک فرآیندی تعاملی بین معلم و دانش‌آموزان به وجود می‌آید و دانش‌آموزان در برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی کلاس سهیم هستند، معلم به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا بر عملکرد خویش نظارت کنند و درباره رفتارشان قضاوت کنند (۲۴). دستاوردهای چنین جوی عبارت‌اند از: ایجاد فرصت بیشتر برای تعامل مفید و سازنده در بین دانش‌آموزان کلاس، افزایش تعاملات منطقی بین معلم و دانش‌آموزان و ترغیب آن‌ها به استدلال منطقی و توجیه عقاید خود و پذیرش مسؤلیت در یادگیری و رفتار در کلاس است (۲۵). دانش‌آموزان معلم اقتدارگرا برای انجام بیشتر کارهای خود از معلم اجازه می‌گیرند، هنگام رفتن پای تابلو استرس و اضطراب زیادی دارند که حتی دانش‌آموزان زرنگ کلاس نیز از این موضوع مستثنی نیستند، آن‌ها مترصد فرصتی هستند که حواس معلم پرت شود و با بغل‌دستی خود صحبت کنند، آن‌ها از دانش‌آموزان دیگر نزد معلم شکایت می‌کنند که ممکن است این کار برای کسب تأیید معلم باشد؛ دانش‌آموزی را که نمره پایینی گرفته باشد را مسخره می‌کنند، دوست ندارند که نمره‌های خود را به دانش‌آموزان دیگر نشان دهند، اشتباهات دانش‌آموزان دیگر را به صورت مستمر اصلاح می‌کنند، حاضر نیستند زمانی که معلم به آن‌ها می‌گوید که جای خود را با دانش‌آموز دیگری عوض کنند این کار را انجام دهند. ولی دانش‌آموزان معلم استقلال‌گرا برای انجام کارهای خود کمتر از معلم اجازه می‌گیرند، هنگام رفتن پایه تابلو استرس و اضطراب ندارند، زمانی که معلم به آن‌ها بگوید جای خود را عوض کنند به راحتی این کار را می‌کنند

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

بدون این‌که با بغل‌دستی خود مشکلی داشته باشند، آن‌ها به راحتی از جای خود بلند می‌شوند و نزد دوست خود در سر میز دیگر می‌روند. از نظر دانش‌آموزان، مقبولیت معلم اقتدارگرا در حد خوب و مطلوبی نیست و تقریباً نیمی از دانش‌آموزان نحوه اداره کلاس او را قبول ندارند و این را می‌تواند به دلایلی مانند عدم توجه به همه دانش‌آموزان به طور یکسان، انضباط خشک در کلاس، کم کردن نمره انضباط که برای دانش‌آموزان بسیار مهم است و... دانست. ولی میزان مقبولیت معلم استقلال‌گرا از نظر دانش‌آموزان در حد بسیار مطلوبی قرار دارد که دلایل این امر را در توجه به همه دانش‌آموزان، دادن آزادی و آزاد گذاشتن دانش‌آموزان در کلاس، عدم استفاده بیش از حد از تنبیه و... دانست. باید این نکته را متذکر شد که دانش‌آموزان در دوران ابتدایی بیش از آن‌که دانش و اطلاعات معلم برای آن‌ها ملاک باشد رفتار و اخلاق او در برخورد با دانش‌آموزان مهم است. اگر معلم در اداره کلاس با همه دانش‌آموزان به طور عادلانه برخورد کند و تبعیضی را بین آن‌ها به هر دلیلی قائل نشود دانش‌آموزان او را دوست دارند، آن‌ها معلم خود را دوست دارند و از او الگو گرفته و عدالت را می‌آموزند، در آینده نیز در جامعه آن را اجرا می‌کنند. افروز، بیان می‌کند که، شاگردانِ معلمِ محبوب، در زندگی فردی و حیات اجتماعی خویش، هم‌چون معلمان محبوب خود در طریق مستقیم گام برمی‌دارند. ولی اگر معلم موارد بالا را رعایت نکند و بین دانش‌آموزان تبعیض قائل شود و مسائل بیرون از کلاس را در محیط کلاس دخالت دهد مانند دوستی با والدین دانش‌آموزان، مسائل خانوادگی و وضعیت اقتصادی دانش‌آموزان، او در بین دانش‌آموزان از محبوبیت زیادی برخوردار نخواهد شد چرا که دانش‌آموزان همه این‌ها را می‌فهمند و نه تنها از معلم خود بلکه حتی از همکلاسی‌های خود نیز تنفر پیدا می‌کنند. این نکته را باید بیان کرد که این شاگردان متوسط هستند که جهان را تغییر داده‌اند و نه شاگردان زرنگ و برتر (۲۶).

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

References

1- Hdadalvy R, Abdullahi A, Ali Ahmadi H. Hidden curriculum: Research on implicit learning in school, about: scientific spirit, education Quarterly, No. 90, Summer 1386, p. 33.Persian
2- Alikhani MH, Mehrmohaamadi, M. Outcome Evaluation Unintended ((hidden curriculum)) due to the social climate secondary school in Isfahan and ways to reduce its negative implications, Journal of Scientific-Pedagogical University in the year 12, new series, No. 12, September 1384, p. 121. Persian
3- Yilmaz, H. Cavas, P. The effect of the teaching practice on pre-service elementary Teachers' Science teaching efficacy and classroom management beliefs. Eurasia Journal of mathematics, science & technology education, 2008: 4 (1), 45-54
4- Sharifian F, Nasr Ahmad R, Abedi L. Determine the parameters affecting classroom management in universities and institutions of higher education, Journal of Educational and Psychological Studies, No. 15, September 1386, p. 49.. Persian
5- Ghoorchian N. An analysis of the hidden curriculum, the new argument unknown aspects of the educational system, Journal of Research and Planning in Higher Education, (1377) Tehran, No. 5..Persian
6- Konidari, V, and Abernot, Y. The way classroom functions: Another Hidden curriculum to be Explored. internation journal of social sciences, 2008: 3 (1).
7- Martin, N. and Sass, D. Construct validation of the Behavior and Instructional Management Scale. Teaching and teacher education, xxx, 2010: 1-12.
8- Saeedi-Rezvani M. In the course of explaining the hidden curriculum of high school and provide insight into strategies for effective use of the program in religious education, Tehran Teacher Training University PhD thesis, Faculty of Humanities. (1380).Persian
9- mahram m, saketi P, mousavi A, Mehrmohammadi M. Components of the identity of the hidden curriculum Bitch (Case Study: Mashhad University), Journal of Curriculum Studies, No. 3, Fall (1385), p. 3..Persian
10- Kentli, F. Comparison of Hidden Curriculum Theories. European journal of education studies, 2009: 1 (2).
11- Atherton, J. S. Learning and teaching: tacit knowledge and implicit learning.2002: http: //www.Atherton. Com au/kam. htm.
12- Alikhani H. Evaluation of Unintended Consequences (hidden curriculum) school social environment of high school and ways to reduce their negative effects. Tehran: TarbiatModarres University PhD thesis, Faculty of Humanities. (1382).Persian
13- Arizi HR. Comparison style classroom management in public schools and selected teachings Quarterly, No. 26, Summer (1384), p. 26.
14- Rajayy Poor S, Kazmi I, Agha Hosseini MT. Examine the relationship between the components of classroom management and learning environment in schools, journal Psychology Quarterly, Issue 9, Summer (1387), p. 23.Persian
15- Agha Hosseini MT. Theoretical study of the importance of classroom management, teaching Quarterly, Issue 27, Autumn (1384), p. 37. Persian
16- Horwitz, E. (2005). classroom Management for Teachers of Japanese and other Foreign Languages. Foreign language annals, Vol38, No1.
17- Tartwijk, J &Brok, P &Veldman, L &Wubbels, T. Teachers' practical knowledge about classroom management in multiculrural classrooms. Teaching and teacher education, 2009: 25: 453-460.
18- Kazemi J, jaafari N. creativity Avoided of students: teacher actions and properties, Dvfslnamh of Education and Psychology, (1387) Volume 4, Number 1, 2, Ss177-192. Persian
19- Farhadi A, Javaheri F, YazdanbakhshGh, Farhadi P. The vitality and its relationship with self-confidence in students of Lorestan University of Medical Sciences, Journal of Mental Health, (1384) NUMBER25-26, P62-57.Persian
20- Sarmad Z, Bazarghan A, Hejazi E. Research in Educational Sciences, Tehran: Agah. (1382).Persian
21- khaki Gh R. Methodology and approach to the dissertation, Tehran reflection. (1386).Persian
22- Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and students. Teaching and teacher education, 4, 1-18.
23- Wening J. C. Classroom management. ISU physics teacher education program plty 311.2004
24- Alli A, Yazdi, AA. The effect of teacher characteristics on classroom management style, Journal of Education, Spring (1387) No. 93, p. 103.Persian
25- Wolfgang, C. H. Solving discipline and classroom Management problems.2004
26- Afrouz GH. Relationship: teachers and students, two journal Educational Sciences and Psychology, (1377) No. 231. Persian

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]

The Relationship Between Style of Class Management as part of Hidden Curriculum and self Esteem of Girls Students in sixth Elementary grade Abdanan

*Naserzadeh N[1], Sheikhi S[2]

Abstract:

purpose of the present study is considering the class management of teachers at schools in the name of a hidden Curriculum program part and Relationshipself Esteemgirls at the six Grade of elementary course in abdanan. The researching method is mix method and the statistical communication is student girl of stage 6 elementary course in abdanan that studying at 1393-1394 educational year. And the simple is an available one (destination simple), consist of tow classes which in one the teacher uses the authoritatively teaching manner and another independently one. The measurement tool is the direct observation and the questionnaire researcher maker. We use the view of education sciences specialists to warranting the validity and permanency. Data analyzing show that the authoritative teacher could control most student, and there is much power division in his class. The low numbers of student are beening confirmed and they have low self esteemas even the clever ones get worry when answering the questions. But in the class with independently teacher, he fined the students in a same place and pay attention to all of them. Even the low level students not to be worry when answering the questions. The students have a friendship relationship with each other and with the teacher. And the teacher uses less from punishment and more from encouraging.

Keywords: curriculum development, hiddencurriculum, class management, selef esteem

1- Department of Educational Sciences Azad University, Abdanan, ilam, Iran

2- Department of Psychology & Educational Sciences PN University Abdanan, ilam, Iran

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-20]